

Teksts: Andris Ozoliņš
Foto: no «būvēt» arhīva

Pareizi konstruētas iekšējās kāpnēs

Iekšējās kāpnēs izmanto, lai no viena ēkas stāva nokļūtu citā. Kāpnēs ir jebkura daudzstāvu mājokļa neatņemama sastāvdaļa. To veidi laika gaitā ir bijuši ļoti dažādi.

Mūsdienās izgatavo oriģinālas kāpnēs no visdažādākajiem materiāliem - akmens, hromēta metāla, koka un stikla.

Koka kāpnēs - pārbaude izgatavotāju meistarībai

Plašais kokmateriālu klāsts un kāpņu izgatavotāju meistarība ļauj pasūtīt visdažādāko veidu koka kāpnēs. Kāpnēs var būt stacionāras vai salokāmas. Stacionārās iebūvē ēkās, salokāmās kāpnēs izmanto, piemēram, bēniņu teritorijās. Saliektā veidā tās aizņem maz vietas, atlocītas ir pietiekami labi lietojamas.

Pārsvārā koka kāpnēs izmanto mazstāvu dzīvojamajās mājās. Tām var būt dažāds greznuma, komforta līmenis un pielietojums. Izgatavojot priedes koka kāpnēs, nepieciešams palielināt pakāpienu virsmas izturību, jo, pastāvīgi pa tām staigājot, koks var nodilt. Pakāpienu izgatavošanai neizmanto egles koku, kurš ir pārāk mīksts. Pakāpienu virsējo daļu ieteicams veidot no cietāka koka. Nodiluma samazināšanai koka pakāpienu ārējā malā bieži pieskrūvē mi-

siņa vai dzelzs sloksni vai arī uz pakāpiena virspuses uzlīmē cietkoka, piemēram, ozola kārtu. Pret nodilumu aizsargā pie pakāpiena malas piestiprināta masīva cietkoka līste.

Koka kāpņu izveidošana paver bagātīgas dekorēšanas iespējas. Bieži kāpņu margu pirmo stabiņu izceļ un veido kā dekoratīvu skulptūru. Daudz iespēju ir veidot margu rokturi. Tā izskatam un plastiskumam ir liela nozīme kāpņu kopskata veidošanā. Atbalsta stabiņus var virpot, griezt, izmantot cilņa tehniku. Koka kāpnēm var pielietot caurspīdīgo apdari, tās krāsot. Daži meistari pakāpienu 8 mm biežajās cēlkoka uzliktnēs iestrādā ornamentālas kompozīcijas.

Kāpņu elementi

Koka kāpnēs sastāv no kāpšļiem, pakāpšļiem un vaigiem.

To pakāpienu daļu, uz kuras liek kāju, sauc par kāpsli.

Pakāpslis ir pakāpiena vertikālais elements, kas novietots zem kāpšļa.

Vaigi ir 6-7,5 cm biezas un 23-28 cm platas koka plankas, kurās iestiprina pakāpienu galus. Kāpņu lejaspusē vaigus nostiprina ar robu uz grīdas sijas, augšpusē arī uzkabina ar zobu un iesien sijā. Pakāpienus izgatavo no priedes, ozola vai cita koka bez zariem. Kāpnēs nedrīkst liekties un čīkstēt. Kāpšļiem jābūt horizontāliem, bet pakāpšļiem - vertikāliem.

Mazstāvu dzīvojamajās mājās veido kāpnēs ar iekaltiem kāpšļiem. Ja kāpņu laids ir platāks un sasniedz 110-150 cm, kāpņu vaigus izgatavo 7,5-8 cm biežām un 25-30 cm platām plankām. Vēlams kāpsli izgatavot no 4 cm plata viengabalaina koka, tomēr, ja pakāpiena izgatavošanai nepieciešami vairāki dēļi, tie ir jāsaplaka un rūpīgi jāsalīmē. Nav vēlams izmantot egli, jo tā ir mīksta un ātri izdilst. Kāpņu pakāpšļus izgatavo no 2-2,5 cm biežiem dēļiem. Kāpņu čīkstēšanu novērš, izgatavojot pakāpšļu muguras lēzenā lokā un iesprieģojot tās starp kāpšļiem ar sviras palīdzību. Ja kāpnēs ekspluatācijas gaitā sāk čīkstēt, tās var iezīst ar eļļu vai taukiem.